

ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชมพูนุท ด้วงจันทร์^{1*} กมลชนก แฉ่งประจักษ์² ดวงทอง สติตระกูล² ธัญญลักษณ์ เพ็งบุรณ์²

นวรรตน์ คงภักดี² อาริยา นาคนวน² อิศราภรณ์ สุขเนาวรัตน์²

Received: November 24, 2022

Revised: April 24, 2023

Accepted: May 18, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับศักยภาพและเปรียบเทียบศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและธุรกิจ จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 76 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน มีศักยภาพผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยศักยภาพด้านบุคลิกภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และทักษะในการให้บริการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน พบว่า การฝึกอบรมที่แตกต่างกันมีศักยภาพผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทั้งด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทักษะในการให้บริการ ทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ และบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มอายุที่ต่างกันมีศักยภาพผู้ประกอบการที่แตกต่างกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีศักยภาพผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ทักษะในการให้บริการ และทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ ประสบการณ์ที่ต่างกันมีศักยภาพผู้ประกอบการที่แตกต่างกันทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจและทักษะในการให้บริการ อย่างไรก็ตามประเภทย่อยของกิจการและระยะเวลาในการดำเนินกิจการไม่ส่งผลต่อศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพ สุราษฎร์ธานี

¹ อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาพัฒนาธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

² นักศึกษา, สาขาพัฒนาธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

* Corresponding author Email: chompunoot.d@psu.ac.th

Potentiality of Entrepreneurship in Community-Based Tourism: A Case Study of Donsak Subdistrict, Surat Thani Province

Chompunoot Duangjan^{1*} Kamonchanock Jangprajuck² Tuangthong Sathitrawangpai²

Thanyalak Pengboon² Nawarat Kongpakdee² Areeya Naknual² Itsaraporn Suknaowarat²

Abstract

This study aims to investigate level of entrepreneurship competencies of the community-based tourism entrepreneurs in Donsak Subdistrict, Surat Thani Province, and to compare entrepreneurship competencies classified by personal factors and business factors. Questionnaires were distributed to 76 community-based tourism businesses to be the samples. Mean, percentage, standard deviation, independent-sample T-test, and One-way ANOVA analysis of the variance were used for data analysis. The findings indicate that the community-based tourism entrepreneurs had a high level of overall competence. Entrepreneurial personality had a highest level of potential. For entrepreneurial attitude, general tourism knowledge and service skills were at a high level. Business administration understanding was at a moderate level. Mean value of entrepreneurial potential of the community-based tourism entrepreneurs revealed that different training programs had different effects on entrepreneurial potential in terms of general tourism knowledge, service skills, entrepreneurial attitude, and entrepreneurial personality. The entrepreneurs who had different age showing different entrepreneurial potentials in terms of knowledge about business administration, different educational level demonstrating different service skills and entrepreneurial attitudes, different experience revealing different entrepreneurial potentials in terms of business management knowledge and service skills.

Keywords: Entrepreneurship in community-based tourism, Potentials, Surat Thani

^{1*} Lecturer Ph.D., Lecturer of Department of Business Management, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University.

² Student, Department of Business Management, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University.

บทนำ

จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มต้นในช่วงปลายปี 2562 ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ เช่นเดียวกันกับประเทศไทยที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 39.79 ล้านคน ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 3.03 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) เนื่องจากการท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้หลักของประเทศไทย หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวเริ่มหันมาให้ความสนใจกับการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงต้องเร่งเดินหน้าแผนยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างรายได้และวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน (บุญช่วย คำยาดี, 2564)

สุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศไทยที่ได้รับความนิยมอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนเพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนจึงสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวหลักเป็นเกาะต่าง ๆ อาทิ เกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะเต่า ซึ่งอำเภอดอนสัก มีท่าเรือที่สำคัญคอยให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางไปยังหมู่เกาะต่าง ๆ จึงกลายเป็นเมืองผ่านที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกและชุมชนท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอันงดงาม สะท้อนให้เห็นศักยภาพการท่องเที่ยวที่พร้อมจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนได้ ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์ และคณะ (2562) ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตำบลดอนสัก เป็นชุมชนที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นศูนย์กลางของทางผ่านที่สำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น เกาะสมุย เจดีย์วัดไอ้ไข่ แหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม ฯลฯ นอกจากแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ตัวแปรสำคัญอีกหนึ่งปัจจัย คือ ผู้ประกอบการในชุมชน ซึ่งเป็นผู้กระตุกการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีการวางแผนและการตัดสินใจในการประกอบกิจการอย่างรอบคอบและมีความสร้างสรรค์ในการจัดการแหล่งทรัพยากร เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการ ศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2559) ดังนั้นผู้ประกอบการในชุมชนควรมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในการดำเนินธุรกิจเพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดได้ภายใต้การแข่งขันที่รวดเร็วและรุนแรง

ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบไปด้วย 4 ชุมชน คือ ชุมชนเกาะแรต ชุมชนทองไมล์ ชุมชนนางกำ และชุมชนเกาะนกเกาะ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวชุมชนและมีกิจกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยวที่หลากหลายอันเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของชุมชน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ

ภายในชุมชนโดยผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาศักยภาพทั่วไปของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้แนวทางด้านการศึกษาสมรรถนะของ McClelland (1973 อ้างถึงใน ภัทรพร มหาพรหม, 2562) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะของบุคคลในด้านต่าง ๆ (ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ ความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวเอง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล และแรงจูงใจ/เจตคติ) ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

- 1) เพื่อศึกษาระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม ประเภทของกิจการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการ โดยผลที่ได้จากการวิเคราะห์ถึงศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน อันนำไปสู่การวางแผนให้แก่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการดึงดูดและรองรับการฟื้นตัวการท่องเที่ยวชุมชนต่อไป

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพผู้ประกอบการ

ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะของ McClelland (1973 อ้างถึงใน ภัทรพร มหาพรหม, 2562) มาปรับใช้ในงานวิจัย โดยสามารถแบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ ฯลฯ

2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง ฯลฯ

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Trait) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ ฯลฯ

5. แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

ซึ่งตามทัศนะของแมคเคิลแลนด์ กล่าวว่า สมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นจาก ความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ

2. การทบทวนวรรณกรรม

มาฆฤกษ์ ชูช่วย (2557) กล่าวว่า สมรรถนะหรือขีดความสามารถ หมายถึง ทักษะ ความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม คุณลักษณะประจำตัวบุคคล และแรงจูงใจหรือแรงขับภายในซึ่งบุคคลนั้นจะแสดงออกเป็นวิธีคิด และพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนแตกต่างกันตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การฝึกอบรม ประสิทธิภาพการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการ ซึ่งคุณลักษณะและความสามารถดังกล่าวนี้ ได้ช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถนำออกมาใช้เพื่อปฏิบัติงาน

ในการประกอบกิจการของตนเอง หรือที่ตนเองรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพในการทำงานจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้ประกอบการจึงเป็นตัวแปรสำคัญอีกปัจจัยที่สามารถกำหนดแนวทางการเติบโตของธุรกิจ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จ ความล้มเหลวทางธุรกิจ หรือสร้างความมั่งคั่งให้แก่ธุรกิจได้ ผู้ประกอบการในชุมชนจึงควรมีศักยภาพที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในการดำเนินธุรกิจ เพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้ประกอบการท้องถิ่นให้สามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดได้ ผู้วิจัยจึงได้อาศัยแนวคิดองค์ประกอบสมรรถนะของ McClelland (1973 อ้างถึงใน ภัทรพร มหาพรหม, 2562) 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเอง (Self-concept) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Trait) และแรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/attitude) มาเป็นแนวทางในการกำหนดแบบสอบถามสมรรถนะของผู้ประกอบการท้องถิ่นให้ชุมชน เพื่อนำมาประเมินศักยภาพของผู้ประกอบการท้องถิ่นให้ชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา

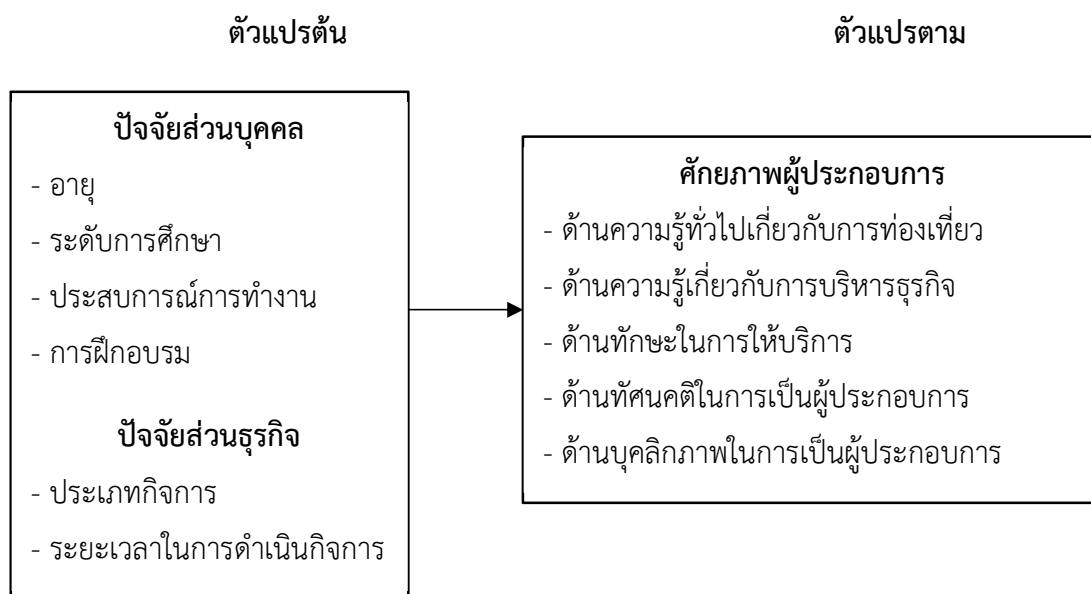
งานวิจัย	โชติรส สมพงษ์ และสาโรช เดือกบัวขาว (2563)	วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง, กอแก้ว จันทร์กิ่งทอง, และคณะ (2561)	กวิณภัทร์ นิธิพิพัฒน์ (2560)	ธนพร อ่อนชื่นชม (2560)	พินดา วัชรรังษี (2560)	ภวัต ธาราสแสนล้าน (2558)	วรุฒม์ ผาสิน (2559)
ตัวแปรต้น (ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ)							
เพศ					✓	✓	
อายุ		✓			✓	✓	
ระดับการศึกษา		✓			✓		
ประสบการณ์การทำงาน		✓				✓	✓
การฝึกอบรม							✓
ประเภทของกิจการ						✓	✓
รายได้							✓
ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ						✓	

ตารางที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา (ต่อ)

งานวิจัย	โชติรส สมพงษ์ และสาโรช เผือกบัวขาว (2563)	วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง, กอแก้ว จันทร์กิ่งทอง, และคณะ (2561)	กวินกร นวัตกรรม (2560)	ธนพร อ่อนชื่นชม (2560)	พินดา วัชรรังษี (2560)	กวัด ธนสารแสนล้าน (2558)	วรุฒม์ ฝาเส้น (2559)
ตัวแปรตาม (ศักยภาพผู้ประกอบการ)							
ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	✓	✓	✓		✓		
ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ	✓			✓	✓		✓
ด้านทักษะในการให้บริการ	✓	✓	✓		✓		✓
ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓	✓		✓		✓
ด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓	✓		✓		
ด้านแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ	✓		✓	✓	✓		
ด้านบทบาทต่อสังคมในการเป็นผู้ประกอบการ			✓				
ด้านภาวะผู้นำในการเป็นผู้ประกอบการ				✓			

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาดังตารางที่ 1 โดยมีตัวแปรต้นทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม ประเภทของกิจการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และตัวแปรตาม ได้แก่ ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน (ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ด้านทักษะในการให้บริการ ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ และด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ) ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้รวบรวมกรอบแนวคิดในการทำวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้การออกแบบสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 ชุมชนที่รองรับการท่องเที่ยวชุมชนของตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ชุมชนเกาะแรต ชุมชนทองไมล์ ชุมชนนางกำ และชุมชนเกาะนกเขา) โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน สำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 66 ตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.7 เพราะเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรที่อิงกับหลักการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (power analysis) ของ Cohen ซึ่งใช้สถิติ One-way ANOVA โดยกำหนดค่าขนาดของอิทธิพล Effect size $f^2 = 0.40$ (Large size) $\alpha = 0.05$ Power = 0.80 Number of predictors = 3 (Prajapati, Dunne & Armstrong, 2010.; นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ, วัชรินทร์ สาตร์เพ็ชร และญาดา นภาพารักษ์, 2562) ผ่านการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มคนในชุมชนที่มีประชากรไม่มากและมีพื้นที่ที่จำกัด

2. เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามโดยการดัดแปลงจากงานวิจัยของ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และคณะ (2561) และอาทิจ แซ่ลี และ วิโรจน์ เกษภูลักษ์ณ์ (2558) ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ ซึ่งมีประเภทของมาตรวัดแบบนามบัญญัติและจัดอันดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 1) อายุ 2) ระดับการศึกษา 3) ประสบการณ์การทำงาน 4) การฝึกอบรม 5) ประเภทของกิจการ และ 6) ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ

ส่วนที่ 3 ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert Scale เป็นการวัดแบบเรียงลำดับความสำคัญ (Interval Scale) ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ 3) ด้านทักษะในการให้บริการ 4) ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) ด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีประเภทของมาตรวัดแบบอันตรภาค และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดที่กำหนดขึ้น 2 ลักษณะ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และเพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) 0.50 ขึ้นไป (อารยา องค์เอี่ยม และ พงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล, 2561) ซึ่งจากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66–1.00 และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น แบบสอบถามจึงมีความตรงเชิงเนื้อหาที่ดีพอในการวิจัย

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับคำถามหากมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม (Nunnally, 1978) โดยจากการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามที่นำไปทดสอบใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ที่ 0.86 ดังนั้น แบบสอบถามจึงมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

ใช้อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง ในรูปแบบการแจกแจงความถี่ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิตีค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนระดับศักยภาพ คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลจากการคำนวณโดยใช้สูตรหาความกว้างอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ย พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.8 โดยใช้สมการ

ความกว้างของอันตรภาคชั้น = (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด) ÷ จำนวนชั้นและนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การแปลผลของค่าเฉลี่ยระดับศักยภาพ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

1. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่มใช้การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample t-test) เพื่อทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านการฝึกอบรมกับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) โดยใช้ Post-Hoc test และแยกความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD เพื่อทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม ประเภทของกิจการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการกับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วง Baby Boomer (อายุระหว่าง 57-75 ปี) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ คือ 5-9 ปี ส่วนใหญ่เข้าร่วมการฝึกอบรม การ

ประกอบกิจการธุรกิจร้านอาหาร/เครื่องดื่ม และส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการระยะเวลา 10 ปี ขึ้นไป ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยส่วนบุคคล		
อายุ		
Gen Y (อายุระหว่าง 25-40 ปี)	21	27.63
Gen X (อายุระหว่าง 41-56 ปี)	27	35.53
Baby Boomer (อายุระหว่าง 57-75 ปี)	28	36.84
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	26	34.21
มัธยมศึกษา	31	40.79
ปริญญาตรี	19	25.00
ประสบการณ์การทำงาน		
0-4 ปี	24	31.58
5-9 ปี	29	38.16
10 ปี ขึ้นไป	23	30.26
การฝึกอบรม		
ไม่เข้าร่วมการฝึกอบรม	30	39.47
เข้าร่วมการฝึกอบรม	46	60.53
ปัจจัยส่วนธุรกิจ		
ประเภทของกิจการ		
ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก/ของฝาก	17	22.27
ธุรกิจร้านอาหาร/เครื่องดื่ม	39	51.32
ธุรกิจที่พัก	17	22.37
ธุรกิจรถรับจ้างขนส่ง/เรื่อนำเที่ยว	3	3.95
ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ		
1-3 ปี	19	25
4-6 ปี	24	31.58
7-9 ปี	8	10.53
10 ปีขึ้นไป	25	32.89

2. ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 โดยมีศักยภาพที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ศักยภาพด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 ศักยภาพที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 และด้านทักษะในการให้บริการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 และศักยภาพที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในแต่ละศักยภาพ

ศักยภาพของผู้ประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับศักยภาพ
ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	4.14	0.47	มาก
ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ	3.49	0.75	ปานกลาง
ด้านทักษะในการให้บริการ	4.12	0.56	มาก
ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ	4.18	0.50	มาก
ด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ	4.61	0.47	มากที่สุด
ภาพรวม	4.11	0.55	มาก

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม ประเภทของกิจการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการ พบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างกันจะมีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านทักษะในการให้บริการ ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ และด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการฝึกอบรม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม ประเภทของกิจการ และระยะเวลาในการดำเนินกิจการ ที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน

ศักยภาพ ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวชุมชน	T-test		F-test			
	การฝึก อบรม	อายุ	ระดับ การศึกษา	ประสบ การณ์	ประเภท กิจการ	ระยะเวลา ในการดำเนิน กิจการ
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	0.05*	0.60	0.08	0.42	0.11	0.52
ความรู้เกี่ยวกับการ บริหารธุรกิจ	0.40	0.00*	0.00*	0.03*	0.07	0.10
ทักษะในการให้บริการ	0.03*	0.24	0.00*	0.05*	0.94	0.33
ทัศนคติในการเป็น ผู้ประกอบการ	0.04*	0.23	0.00*	0.90	0.38	0.57
บุคลิกภาพในการเป็น ผู้ประกอบการ	0.04*	0.59	0.29	0.51	0.95	0.34

หมายเหตุ *ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่อยู่ในช่วง Gen Y อายุ 25-40 ปี มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มากกว่าผู้ประกอบการที่อยู่ในช่วง Baby Boomer อายุ 57-75 ปี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	Gen Y	Gen X	Baby Boomer
		อายุ 25-40 ปี	อายุ 41-56 ปี	อายุ 57-75 ปี
		3.88	3.57	3.12
Gen Y อายุ 25-40 ปี	3.88	-	0.31	0.75*
Gen X อายุ 41-56 ปี	3.57		-	0.45
Baby Boomer อายุ 57-75 ปี	3.12			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา และผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.01	3.50	4.14
ประถมศึกษา	3.01	-	0.49*	1.13*
มัธยมศึกษา	3.50		-	0.64*
ปริญญาตรี	4.14			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านทักษะในการให้บริการที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา และผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
		3.82	4.21	4.39
ประถมศึกษา	3.82	-	0.39*	0.58*
มัธยมศึกษา	4.21		-	0.19
ปริญญาตรี	4.39			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา และผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา 3.97	มัธยมศึกษา 4.16	ปริญญาตรี 4.50
ประถมศึกษา	3.97	-	0.19	0.53*
มัธยมศึกษา	4.16		-	0.34*
ปริญญาตรี	4.50			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 0-4 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 5-9 ปี และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 0-4 ปี และมีประสบการณ์ 5-9 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์เป็นรายคู่

ประสบการณ์	$\bar{X}$	0-4 ปี 3.66	5-9 ปี 3.62	10 ปีขึ้นไป 3.15
0-4 ปี	3.66	-	0.04*	0.51*
5-9 ปี	3.62		-	0.47*
10 ปีขึ้นไป	3.15			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

พบว่า ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านทักษะในการให้บริการที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 0-4 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 5-9 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์เป็นรายคู่

ประสบการณ์	$\bar{X}$	0-4 ปี	5-9 ปี	10 ปีขึ้นไป
		4.25	4.20	3.89
0-4 ปี	4.25	-	0.05	0.36*
5-9 ปี	4.20		-	0.31*
10 ปีขึ้นไป	3.89			-

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับด้านประเพณีทักทายและด้านระยะเวลาในการดำเนินการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนที่แตกต่างกัน จะมีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภาพรวมศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีศักยภาพที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ศักยภาพด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ศักยภาพที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านทักษะในการให้บริการ และศักยภาพที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธามณี ธนะบุญเรือง (2565) กล่าวว่า อุปนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีจะเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามประเภทอุตสาหกรรมดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จต่อไป เช่นเดียวกับ แจ่มจันทร์ บุญโญปกรณ์ (2565) กล่าวว่า หากผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีศักยภาพในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น ยิ่งจะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นทุกปี หากได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว จะส่งผลให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว และ

สร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลให้กับประเทศไทย จนได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงจากนานาชาติ อารยประเทศทั่วโลกในอนาคต

2. การเปรียบเทียบศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยว

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านการฝึกอบรมระหว่างการเข้าฝึกอบรมและไม่เข้าฝึกอบรม พบว่า มีศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตอนสัก ที่แตกต่างกันในด้านทักษะในการให้บริการ มีด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ และด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ อาจกล่าวได้ว่าศักยภาพในด้านดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องผ่านการอบรมจะส่งผลให้ความสามารถของผู้ประกอบการที่ต่างกัน สอดคล้องกับ ดุสิต ขาวเหลือง (2554) ที่ได้อธิบายไว้ว่าการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพที่ใช้แนวคิดสมรรถนะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของพนักงานให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้จริง เนื่องจากการฝึกอบรมถูกออกแบบขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและมีแรงจูงใจที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับ สมคิด บางโม (2557) ที่ได้อธิบายไว้ว่า การฝึกอบรมที่แตกต่างกันส่งผลให้ทักษะด้านความรู้และทัศนคติแตกต่างกัน หากผู้ประกอบการได้มีการฝึกอบรมถือเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลให้ดีขึ้น สำหรับศักยภาพด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจไม่แตกต่างระหว่างการเข้าฝึกอบรมและไม่เข้าฝึกอบรม อาจเนื่องมาจากความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการชุมชนมีความเข้าใจเป็นอย่างดีซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม แต่สำหรับประเด็นศักยภาพของผู้ประกอบการด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มีความจำเป็นที่ต้องมีการฝึกอบรมในประเด็นนี้เนื่องจากในการวัดระดับศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนพบว่า มีความสามารถทางด้านบริหารธุรกิจน้อยกว่าด้านอื่น ๆ แต่ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ผลพบว่า ไม่มีความแตกต่างในการฝึกอบรมทางด้านศักยภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจอาจเนื่องมาจากความรู้ทางด้านการบริหารธุรกิจเป็นประเด็นที่ต้องมีความเป็นผู้ประกอบการและการฝึกอบรมอาจไม่สามารถสร้างความเข้าใจได้จึงทำให้ไม่มีการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกัน พบว่ามีศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตอนสัก ที่แตกต่างกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ นั่นคือ กลุ่มอายุ Gen Y (25-40 ปี) มีศักยภาพผู้ประกอบการในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจมากกว่ากลุ่มอายุ Baby Boomer (57-75 ปี) อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ทางด้านบริหารธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่จะมีความรู้ความเข้าใจที่ดีกว่าสามารถใช้งานเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจที่ทันสมัยและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตินี ชลิตาภรณ์ (2557) ที่ได้อธิบายไว้ว่า อายุเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสามารถในการทำความเข้าใจในเนื้อหา ข่าวสาร และการรับรู้ได้มากน้อยต่างกัน เช่นเดียวกับ ภูวดี ธนสารแสนล้าน (2558) ที่ได้อธิบายไว้ว่า อายุที่ต่างกันจะมีทักษะในการประกอบธุรกิจที่ต่างกัน

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่ามีศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตอนสัก ที่แตกต่างกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ด้านทักษะในการให้บริการ และด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ โดยความแตกต่างทางด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ นั่นคือ ระดับปริญญาตรีมีศักยภาพผู้ประกอบการในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มากกว่าระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา สำหรับความแตกต่างทางด้านทักษะในการให้บริการ นั่นคือ ระดับปริญญาตรีและมัธยมศึกษามีศักยภาพผู้ประกอบการในด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าระดับประถมศึกษา และความแตกต่างทางด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ นั่นคือ ระดับปริญญาตรีมีศักยภาพผู้ประกอบการในด้านทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่าระดับการศึกษามีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชนเนื่องจากยังมีการศึกษาที่สูงจะช่วยให้มีศักยภาพผู้ประกอบการมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันฑารีย์ พองแพร่ (2559) อธิบายว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษามีผลต่อการพัฒนาพนักงานองค์กรให้มีศักยภาพในการทำงานสูงของที่ปฏิบัติงาน และวันวิสาข์ โชคพรหม อนันต์ และวิโรจน์ เกษภูลักษ์ (2558) ที่ได้อธิบายว่า ผู้ประกอบการที่มีข้อมูลระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการจึงต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านการบริหารจัดการ กรณีศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้การประกอบธุรกิจนั้นมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จ

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ที่แตกต่างกัน พบว่ามีศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตอนสัก ที่แตกต่างกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ และด้านทักษะในการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และคณะ (2561) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีศักยภาพด้านทักษะแตกต่างกัน โดยความแตกต่างทางด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ นั่นคือ คนที่มีประสบการณ์ 0-4 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ มากกว่า คนที่มีประสบการณ์ 5-9 ปี และคนที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ตามลำดับ สำหรับความแตกต่างด้านทักษะในการให้บริการ นั่นคือ คนที่มีประสบการณ์ 0-4 ปี มีศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านทักษะในการให้บริการมากกว่าคนที่ มีประสบการณ์ 5-9 ปี และคนที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า คนที่มีประสบการณ์ไม่มากนักมีความรู้ความเข้าใจด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ และด้านทักษะในการให้บริการที่มากกว่าคนที่ มีประสบการณ์มากกว่า อาจอธิบายได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาในอดีตที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านประเภทของกิจการที่แตกต่างกัน พบว่า ไม่มีศักยภาพด้านใดที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตอนสัก อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการทุกประเภทกิจการอาจต้องพบเจอสถานการณ์ทางเศรษฐกิจใหม่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือการเปลี่ยนแปลงของ

พฤติกรรมผู้บริโภค ทำให้ผู้ประกอบการของกิจการทุกประเภทต้องมีการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกัน เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้

จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาในการดำเนินกิจการที่แตกต่างกัน พบว่า ไม่มีศักยภาพด้านใดที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก เนื่องจากการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันต้องคำนึงถึงลูกค้าเป็นหลักส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นระยะเวลาการดำเนินธุรกิจจึงไม่ส่งผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวัต ธนสารแสนล้าน (2558) ได้อธิบายว่า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้ทักษะในการประกอบธุรกิจแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับ พิมพ์ผกา แก้วดี (2561) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ระยะเวลาการดำเนินงานไม่มีอิทธิพลต่อทักษะที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเห็นได้ว่าคนในชุมชนจะมีความรู้ทางด้านธุรกิจไม่มากนัก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเร่งส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านจัดหลักสูตรการฝึกอบรม ส่งเสริมการศึกษา และเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ผู้ประกอบการในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนทั้งในประเด็นทางด้านการบริหารธุรกิจและประเด็นอื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการรองรับการท่องเที่ยวชุมชนต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรม เช่น อบรม จัดบูท และการจัดสัมมนา ซึ่งภาครัฐควรนำผลวิจัยนี้ไปจัดกลุ่มให้เหมาะสมตามศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับประสิทธิภาพสูงสุดจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตัวอย่างเช่น ด้านอายุ สำหรับผู้ประกอบการที่มีวัยแตกต่างกันจำเป็นต้องแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน หรือแบ่งกลุ่มการให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพแก่ผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพเนื่องจากผู้ประกอบการมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจำกัดขอบเขตการวิจัยเฉพาะผู้ประกอบการ 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเกาะแรต ชุมชนนางกำ ชุมชนทองไมล์ และชุมชนเกาะนกเภา ในพื้นที่ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้นจะทำให้มองเห็นภาพรวมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นให้กับข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและใช้ประโยชน์ต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ อาจได้ข้อมูลที่จำกัด หรือไม่ครอบคลุม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเชิงลึก หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการในการพัฒนาศักยภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). รายงานประจำปี 2562 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สำนักพิมพ์ บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด.
- กฤติน ชลิตาภรณ์. (2557). การศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ความเครียดและแรงจูงใจในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน. [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กวินภัสร์ นิธิพัฒน์. (2560). สมรรถนะของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). [ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- แจ่มจันทร์ บุญอุปกรณ. (2565). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการให้บริการการท่องเที่ยวบนชีวิตวิถีใหม่ด้วยแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ. วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 4(2), 402-412.
- โชติรส สมพงษ์ และ สาโรช เผือกบัวขาว. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 11(1), 310-327.
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2554). การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะ. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7(1), 18-32.
- ธนพร อ่อนชื่นชม. (2560). การศึกษาสมรรถนะของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสกลนคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิธิพนธ์ สนิทเหลือ, วัชรพร สาตร์เพชร และญาดา นภาพารักษ์ (2561). การคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 5(1), 496-507. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/181958>.
- บุญช่วย คำยาดี. (2564). ปรับตัวรับท่องเที่ยววิถีใหม่. ไทยโพสต์. <https://www.thaipost.net/main/detail/118763>
- ปณทารีย์ ฟองแพร่. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทำงานสูง:กรณีศึกษาธนาคารยูโอบี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์, ณัฐกานต์ แน่พิมาย, เสาวภาคย์ สว่างจันทร์, และพงศ์เทพ แก้วเสถียร. (2562). การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 15(1), 150-166.
- พนิดา วัชรรังษี. (2560). สมรรถนะและคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยในเครือข่ายเบญจมิตร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 3(2), 116-126.
- พิมพ์ผกา แก้วดี. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะนักวิชาชีพบัญชีที่ผู้ประกอบการต้องการตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภวัต ธนสารแสนล้าน. (2558). การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(2), 74-86.
- ภัทรพร มหาพรหม. (2562). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มาฆฤกษ์ ชูช่วย. (2557). สมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจสปา เพื่อรองรับ AEC: กรณีศึกษา ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรุตม์ ฝาสิน. (2559). ความต้องการฝึกอบรมของพนักงานในอุตสาหกรรมชุดเจาะสำรวจน้ำมันปิโตรเลียมและแก๊ส ในจังหวัดสงขลา. [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดนัดดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(2), 967-988.
- วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง, กอแก้ว จันทร์กิ่งทอง, ชุตินา หวังเบญหมัด, ดวงฤดี อุทัยหอม และนิศาชล สกุลชาณณรงค์. (2561). ศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสงขลา. ใน *การประชุมวิชาการหาดใหญ่ระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11* (น.1769). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศุภชัย เหมือนโพธิ์. (2559). การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมคิด บางโม. (2557). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม (พิมพ์ครั้งที่ 4). วิทย์พัฒน์.
- สุทธามณี ณะบุญเรือง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ กับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการการbinการเดินทางและการบริการ*, 1(2), 101-126.

- หมื่นไทย เหล่าบรรเทา. (2560). *การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะหัวหน้าหอผู้ป่วย* โรงพยาบาลสุรินทร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิจ แซ่ลี และ วิโรจน์ เกษภูลัทธิ. (2558). *ศักยภาพการจัดการธุรกิจและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการไร้มันสำปะหลัง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อารยา องค์เอี่ยม และ พงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. *วิสัยทัศน์สาร*, 44(1), 36-42.
- Nunnally, J.C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed). McGraw-Hill.
- Prajapati, B., Dunne, M. C. M., & Armstrong, R. A. (2010). Sample size estimation and statistical power analyses. *Optometry Today*, (16), 10-18.